

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาในระหว่าง สอบสวนคดีอาญาโดยพนักงานอัยการ

The Problems in Negotiating Compensation of Voluntary Motor Insurance

วัชรินทร์ เจริญหล่อ*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดจากกรณีพนักงานอัยการไม่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนคดีอาญาได้อย่างเต็มที่ อันจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางกฎหมาย

จากการศึกษาพบว่าในการสอบสวนคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ดังนั้น หน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่สอบสวนคดีอาญา จึงได้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พนักงานอัยการไม่มีหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา แต่จะมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีเท่านั้น ทำให้ผู้ต้องหาอาจไม่ได้รับความเป็นธรรมได้

ข้อเสนอแนะควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 130/1 “ทุกครั้งที่มีการสอบสวนผู้ต้องหาให้พนักงานฝ่าย

ปกครองหรือตำรวจ สรุปผลการสอบสวนแล้ว รายงานผลการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการทันที” เพื่อให้พนักงานอัยการรับทราบผลการสอบสวนโดยตลอดเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา

คำสำคัญ: คุ้มครองสิทธิ, ผู้ต้องหา, พนักงานอัยการ

Abstract

The objective insurance of this research are to study the problem of negotiation related to voluntary automobile compensation between insurer company and assured related to money compensation problem repairing automobile problem or assets, and delaying money indemnity problem, which make the assured loss benefit. The research design was quality study. The data were analyzed using content analysis and interviewing jurists.

The study results that the money indemnity problem into trouble in negotiat-

*อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ing step, and the problem of money compensation. The assured must admit the problem of insurance company, repairing automobile problem or assets, The automobile insurance company required the insured to being the damaged automobile to be repaired at the network cradle, which might be for away and waited long. In addition, the delay of money in indemnity problem, since the law did not define the period of time for paying back money indemnity.

It can be suggested that the Civil and Commercial Code sections 877 paragraph three “in case of insurance dispute, use the arbitrator adjudge method” and add correct act of insurance casualty, B.E.2535 add correct (paper 2) B.E.2551 section 36/2 in cause of automobile insurance, the establishing insurance to repair an automobile is allowed. The objectives of setting, (1) the company are serve to assess price of the damage automobile or appraise the money indemnity, (2) run a business to repair the insurance automobile, especially an automobile with insurance, and sections 37/2 allow the company to consider pay back money within fifteen day since receive the information, in case it is necessary for the insured to give report to the control committee and encourage the running of insurance business.

Keywords: Negotiating, Compensation of Voluntary, Motor Insurance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการสำคัญประการหนึ่งของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ก็คือ การให้ความคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพของประชาชน และถือเป็นหลักการ สำคัญของหลักนิติรัฐ ซึ่งเป็นหลักการปกครองโดย ใช้กฎหมายเป็นใหญ่ จะมีบทบัญญัติรัฐธรรมนูญซึ่ง เป็นกฎหมายสูงสุดบัญญัติรับรองไว้ เพื่อให้การ คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในด้านต่างๆ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับต่างๆ ที่เคยประกาศใช้ก็มีบทบัญญัติในส่วนนี้เช่นกัน แต่ ในอดีตบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ จะเป็น เสมือนบทบัญญัติที่เป็นอุดมการณ์ของรัฐ ไม่ได้นำไป ปฏิบัติต่ออย่างเป็นรูปธรรม สิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนกลุ่มต่างๆ จึงไม่ได้รับความคุ้มครองอย่าง เป็นรูปธรรม แต่เมื่อมีกระบวนการปฏิรูปการเมือง (Political Reform) ครั้งใหญ่ หลังเหตุการณ์ ทางการเมือง 17-20 พฤษภาคม พ.ศ.2535 มีการ จัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ มีการทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชน กระบวนการจัดให้มีและทำร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชน มากที่สุด ซึ่งต่อมารัฐสภาให้ความเห็นชอบ และ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2540 เพื่อเป็นเครื่องมือ ในการปฏิรูปการเมืองและเป็นธรรมนูญแห่งการ คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยได้ แก้ไขบทบัญญัติกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญที่ ประกาศใช้ในขณะนั้น แม้ว่าต่อมาได้มีการยกเลิก รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2540 โดยคณะปฏิรูปการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ก็ตาม แต่บทบัญญัติกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ อันเนื่องมาจาก

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2540 ก็ยังมีผลบังคับใช้ถึงปัจจุบัน ทั้งนี้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ได้มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากกว่าทุกฉบับที่เคยประกาศใช้ (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2545, 52) ซึ่งผลจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ดังกล่าวได้นำไปสู่การปฏิรูปกฎหมายหลายฉบับ เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ในการปฏิรูปการเมือง ที่มุ่งจะคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ทั้งได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพไว้อย่างชัดเจน

สำหรับเนื้อหาแห่งสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญาภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างมาก ก็คือสิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญา สิทธิดังกล่าว แต่เดิมนั้นเป็นบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยกระบวนการดำเนินคดีอาญาและวิธีพิจารณาดังกล่าว ย่อมกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยตรง เพราะแต่เดิมนักกฎหมายจะใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยวิเคราะห์ตีความตามตัวบทอักษร ไม่ได้คำนึงถึงหลักการพื้นฐานที่ว่ามนุษย์มีสิทธิและเสรีภาพ การจำกัดสิทธิเสรีภาพของมนุษย์เป็นเพียงข้อยกเว้นซึ่งต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง จนกระทั่งเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ยืนยันหลักการพื้นฐานนี้ โดยบัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ขึ้นและพยายามชี้แนะแนวทางการใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยการนำไปบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหลายเรื่อง ทำให้เจ้าพนักงานผู้ใช้กฎหมายต้องปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติใหม่ และเกิดความสับสนขึ้น (จิรนิติ หะวานนท์, 2546, 1)

การดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไปนั้น จะมีขั้นตอนที่สำคัญในการดำเนินคดีอยู่สองขั้นตอนด้วยกัน

คือขั้นตอนก่อนการพิจารณากับขั้นตอนระหว่างการพิจารณา สำหรับขั้นตอนการพิจารณาในทางปฏิบัติเป็นการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงในทางคดีต่างๆ โดยผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวก็คือพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นตำรวจ และก่อนทำการสอบสวนบุคคลที่ถูกกล่าวหาในคดีนั้น จะต้องตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหาตามระบบกล่าวหา ที่จะต้องแจ้งข้อหา ก่อนแล้วจะแสวงหาพยานหลักฐานมาสนับสนุนข้อกล่าวหาดังกล่าวในภายหลัง กล่าวคือบุคคลผู้นั้นจะต้องถูกจับกุม หรือถูกควบคุมตัวในฐานะเป็นผู้ต้องหาโดยตำรวจ จึงเห็นได้ว่าตำรวจองค์กรเดียวมีหน้าที่ทั้งจับกุมและสอบสวน มีอำนาจในกระบวนการยุติธรรมชั้นสอบสวนองค์กรเดียว การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ จึงอาจกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหาได้

กระบวนการสอบสวนคดีอาญา เป็นขั้นตอนสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานมาพิสูจน์เกี่ยวกับความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งหากพนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานไม่สมบูรณ์เพียงพอ หรือเบี่ยงเบนข้อเท็จจริงหรือขาดความละเอียดรอบคอบ หรือไม่ให้ความเป็นธรรมเป็นฐานที่ตั้งแล้ว ก็อาจทำให้มีผลต่อการวินิจฉัยพยานหลักฐาน ในขั้นตอนระหว่างการพิจารณาคดีในชั้นศาลได้ และในขั้นตอนดังกล่าวนี้เป็นขั้นตอนที่มีการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาอยู่เป็นจำนวนมาก ฉะนั้น เพื่อให้เกิดความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นจึงได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหา ในระหว่างที่ถูกจับกุมและสอบสวน โดยให้ผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจ ทราบถึงการถูกจับกุม สถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก และให้มีสิทธิพบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

รวมทั้งให้หนายความหรือผู้ซึ่งไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำตนได้ในชั้นสอบสวน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7/1) นอกจากนี้ยังได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักในการสอบสวน ซึ่งเดิมกำหนดว่าพนักงานสอบสวนมีหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด เพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำผิด เพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิด ซึ่งในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ตำรวจ พยายามรวบรวมพยานหลักฐานที่จะเอาผิดกับจำเลยให้ได้ แต่ที่เป็นคุณกับจำเลยกลับไม่รวบรวมไว้ด้วย จึงได้แก้ไขใหม่โดยเพิ่มความตอนท้ายเข้ามาว่า “หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา” (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131) เป็นการเปลี่ยนแนวคิดของพนักงานสอบสวนที่ว่าจะต้องรวบรวมพยานหลักฐาน ทุกอย่าง เพราะพนักงานสอบสวนคือผู้ซึ่งนำพยานในชั้นต้น จึงต้องรวบรวมเอาสิ่งที่จะพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาด้วย

จะเห็นได้ว่า แม้จะบัญญัติรับรองสิทธิของผู้ต้องหาไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังที่กล่าวแล้วในชั้นต้น และต่อมาจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22) พ.ศ.2547 เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเดิม ให้มีบทบัญญัติที่ทันสมัยคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนจนถึงชั้นฟ้องคดีเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ทั้งยังถือเป็นการปรับกฎหมายให้สอดคล้องกับกระแสสังคมโลก (สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนากุล, 2547 : 36) เพราะสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นกระแสโลกและมีความเป็นสากล การแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในครั้งนี้ยังได้บัญญัติถึงบทบาทภาระหน้าที่ของพนักงานอัยการ ในการเข้าร่วมคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนคดีอาญาไว้ในประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา ซึ่งแต่เดิมนั้นเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนแต่เพียงผู้เดียว อย่างไรก็ตามก็ตีบทบาทภาระหน้าที่ของพนักงานอัยการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหานั้น ก็มีอยู่อย่างจำกัด เฉพาะในส่วนที่ปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีอยู่ในคดีอาญาบางประเภทเท่านั้น ที่ได้กำหนดให้พนักงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวนตั้งแต่ชั้นสอบสวน เช่น คดีเกี่ยวกับผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 75) หรือการเข้าร่วมชั้นสูตรพลิกศพในกรณีที่มีความตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 150วรรคสาม) และในส่วนคดีอาญาหลายประเภทที่ยังเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ทั้งยังมีการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาอยู่เป็นประจำ เช่น มีการข่มและการกระทำทารุณต่อผู้ต้องหาในการที่จะให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ ทำให้สิทธิต่างๆ ของผู้ต้องหาที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้ถูกละเมิด โดยสิ้นเชิง หรือแม้กระทั่งในบทบัญญัติของมาตรา 131 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่แก้ไขใหม่นั้น จะได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาไว้แล้วก็ตาม แต่ถ้าหากปรากฏว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริง แต่กระทำความผิดด้วยความจำเป็น หรือบันดาลโทสะแล้ว ซึ่งเป็นเหตุที่ผู้ต้องหาสามารถยกขึ้นกล่าวอ้างเพื่อให้ไม่ต้องรับโทษ หรือรับโทษน้อยลง ตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากพนักงานสอบสวนมิได้ทำการสอบสวนไว้ พนักงานอัยการก็ไม่สามารถที่จะล่วงรู้ถึงข้อเท็จจริง ดังกล่าวนี้อันได้เลย การสอบสวนของพนักงานสอบสวนจึงขาดประสิทธิภาพ

เพราะมุ่งที่จะเน้นในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยมีได้คำนึงถึงสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา อันเป็นการสอบสวนตามระบบเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติมา ดังนั้นการสอบสวนในระบบที่มุ่งถึงความสำเร็จในทางคดีจึงเป็นการสอบสวนที่ไม่เป็นธรรมและไม่ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2540 มาตรา 241 ในส่วนที่ว่า การสอบสวนต้องทำการสอบสวนอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม ซึ่งถ้าหากพิจารณาเทียบเคียงกับการสอบสวนคดีอาญาของต่างประเทศที่มุ่งให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาเป็นหลักการดำเนินการดำเนินคดีอาญาดังกล่าวจึงสามารถกล่าวได้ว่าเป็นระบบการดำเนินคดีที่ยุติธรรม ซึ่งในต่างประเทศเช่น ประเทศญี่ปุ่น จะให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาโดยการให้พนักงานอัยการ เข้าทำการสอบสวนคดีได้ หรือสามารถตรวจสำนวนการสอบสวนได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้ต้องหาที่มีความมั่นใจในกระบวนการยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนโดยทั่วไป แต่ในระบบการสอบสวนคดีอาญาของประเทศไทยนั้น การที่จะให้พนักงานอัยการเข้าคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนคดีอาญา ยังถูกจำกัดไว้โดยบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งกรณีเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ทำให้พนักงานอัยการ ไม่สามารถให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนคดีอาญา ได้อย่างเต็มที่ และสมบูรณ์ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจึงต้องทำการศึกษาและวิจัยถึงบทบาทบัญญัติของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งบทบาทอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการตามที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนคดีอาญา เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายและหลักการในการที่จะให้พนักงานอัยการเข้าทำการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหา ในชั้นสอบสวนคดี

อาญา อันจะทำให้เกิดความยุติธรรมต่อระบบการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาทางกฎหมาย ในระหว่างสอบสวนผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน ที่จะต้องได้รับความคุ้มครองสิทธิจากพนักงานอัยการ
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ความเป็นมา วิวัฒนาการของความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในระหว่างสอบสวนผู้ต้องหาในคดีอาญา
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการ ให้ความคุ้มครองผู้ต้องหาในระหว่างพนักงานสอบสวน ทำการสอบสวนทั้งของไทยและต่างประเทศ
4. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา แนวคิด ทฤษฎี มาตรการทางกฎหมาย ที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในระหว่างพนักงานสอบสวน ทำการสอบสวน จากพนักงานอัยการ
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา โดยพนักงานอัยการในระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวน

สมมุติฐานของการวิจัย

การสอบสวน จับกุม คุมขัง เป็นอำนาจเบ็ดเสร็จของพนักงานสอบสวน จึงขาดมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา เพราะจากการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดียังคงมีการละเมิดต่อสิทธิของผู้ต้องหาอยู่ตลอด จึงควรกำหนดให้พนักงานอัยการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมและมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา พร้อมทั้งกำหนดมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา ทั้งนี้เพื่อเป็นการบรรลุถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายที่แก้ไข เพื่อต้องการให้มีการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ จะทำการศึกษาวิจัยกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติต่างๆ ตลอดจน ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พร้อมทั้งบทบาทและภาระหน้าที่ของพนักงานอัยการในการเข้าคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ในชั้นสอบสวนคดีอาญาของไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อนำมาศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายได้กำหนดให้พนักงานอัยการ มีอำนาจในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนคดีอาญา โดยนำสิ่งที่ได้จากการศึกษามาแก้ไขปรับปรุงกระบวนการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้วิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการของทางราชการ วารสารและ บทความทางกฎหมายของนักวิชาการต่างๆ ทั้งที่เป็นเอกสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา และความเห็นของนักกฎหมายเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปปัญหาในการวิจัยเพื่อหาข้อเสนอแนะต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายในระหว่างสอบสวนผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนที่ไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิจากพนักงานอัยการ
2. ทำให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี ความเป็นมาวิวัฒนาการของความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการสอบสวนผู้ต้องหาในคดีอาญา
3. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายใน

การให้ความคุ้มครองผู้ต้องหาในระหว่างพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนทั้งของไทยและต่างประเทศ

4. นำข้อมูลจาก สภาพปัญหา แนวคิด ทฤษฎี มาตรการทางกฎหมาย ที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในระหว่างพนักงานสอบสวนทำการสอบสวน มาวิเคราะห์เพื่อหามาตรการในการให้ความคุ้มครองผู้ต้องหาคดีอาญาโดยพนักงานอัยการ

5. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในการให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ในระหว่างสอบสวนของพนักงานสอบสวน โดยพนักงานอัยการ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ประกอบด้วย การร้องทุกข์ การกล่าวโทษ การสืบสวนและการสอบสวน จะมีองค์การตำรวจคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบ ขณะที่การพิจารณาตรวจสำนวนสั่งคดีและการฟ้องคดีนั้น มีองค์กรอัยการคำสำนักงานอัยการสูงสุด จากการศึกษาพบว่า ระบบการสอบสวน และการฟ้องคดีอาญาของไทยแยกจากกันอย่างเด็ดขาด ก่อให้เกิดปัญหาการดำเนินคดีอาญาที่ขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือให้องค์กรตำรวจได้แก่พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนอย่างอิสระ และมีลักษณะผูกขาดปราศจากการควบคุมการใช้อำนาจ หรือกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจ โดยหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม ส่วนองค์กรอัยการมีหน้าที่ฟ้องคดีและเป็นผู้ว่าความในศาล แต่กลับไม่ได้เข้าร่วมในการสอบสวนคดีเลยพนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนจนเสร็จสิ้น แล้วจึงส่งสำนวนการสอบสวนให้แก่พนักงานอัยการ ดังนั้น พนักงานอัยการ จึงรู้ข้อเท็จจริงในคดีนั้น จากตัวหนังสือที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนดังกล่าวเท่านั้น ย่อม

ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการกลั่นกรองคดี และการนำสืบพยานหลักฐานต่อศาล เพราะไม่มีอำนาจในการเข้าร่วมสอบสวนและค้นหาความจริงในคดี และรวบรวมพยานหลักฐานในคดีตั้งแต่ต้นทั้งในกระบวนการสอบสวน คดีอาญาของไทยนั้น ได้มีการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาอยู่ตลอดมา ซึ่งเป็นการกระทำของพนักงานสอบสวนในการใช้อำนาจที่ไปกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ เช่นว่านั้น พนักงานอัยการก็ไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาได้อย่างเต็มที่ เพราะการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่กำหนดให้อำนาจแก่พนักงานอัยการไว้ จากการที่ได้ศึกษาเห็นว่ามีปัญหามากมายที่จะต้องหามาตรการและกำหนดแนวทางในการที่จะนำมาใช้ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา โดยการแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญา พร้อมๆ กับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากการที่การสอบสวนผู้ต้องหาคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 บัญญัติให้อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ดังนั้น หน่วยงานหลักที่มี

อำนาจหน้าที่สอบสวนคดีอาญา จึงได้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พนักงานอัยการไม่มีหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญา แต่จะมีอำนาจในการใช้ดุลพินิจในการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีเท่านั้น ทำให้ผู้ต้องหาอาจไม่ได้รับความเป็นธรรมได้ตั้งแต่เริ่มทำการจับกุมที่เป็นความผิดซึ่งหน้า ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมาย หรือระเบียบการทำงานใดๆ บัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้เลย การจับในกรณีนี้ควรที่กฎหมายจะบัญญัติให้พนักงานอัยการซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีได้เข้าคุ้มครองสิทธิของผู้ที่ถูกจับไว้บ้าง โดยการที่ให้พนักงานอัยการได้รับรู้ถึงการจับกุมผู้ต้องหา ในส่วนของผู้ต้องหาที่มีจิตบกพร่อง วิกลจริต โรครจิต หรือจิตฟั่นเฟือน จนไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ควรที่จะได้รับความคุ้มครองจากพนักงานอัยการเช่นกัน

จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 130/1 “ทุกครั้งที่มีการสอบสวนผู้ต้องหาให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ สรุปผลการสอบสวนแล้วรายงานผลการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการทันที” เพื่อให้พนักงานอัยการรับทราบผลการสอบสวนโดยตลอด เป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญาให้ได้รับความเป็นธรรมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, ซาติ ชัยเดชสุริย และณัฐวสา จิตรไพฑูรย์. (2547). **มาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ.
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, (2541). **ชาญชาวี ไชยานุกิจ, ศิระ บุญภินันท์, Tomoko AKane และ Terutoshi Yawashita. “โครงสร้างกระทรวงยุติธรรมและงานอัยการญี่ปุ่น.”** บทบัณฑิตย
- กุลพล พลวัน. (2547). **สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2544). **คำอธิบายหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จักรวรรดิพิมพ์.
- เข้มชัย ชุติวงศ์. (2542). **คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ.
- คณิต ณ นคร. (2546). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**, พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลาคม.
- คณิต ณ นคร. (2539). **“วิธีพิจารณาความอาญาไทย : หลักกฎหมายกับการปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน.”**
วารสารอัยการ มกราคม
- คำชาย จิตรกร. (2546). **“อำนาจหน้าที่ของอัยการไทยและลาวในการดำเนินคดีอาญา”** วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จัญญ โฆษณานันท์. (2545). **สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- จิรนิติ หะวานนท์. (2546). **สิทธิทางวิธีพิจารณาความอาญาตามรัฐธรรมนูญ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ซาติ ชัยเดชสุริย. (2549). **มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ชนัญญา (รัชนี้) ชัยสุวรรณ. (2546). **“การใช้ดุลยพินิจในการดำเนินอาญาของอัยการ.”** วิทยานิพนธ์
นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ ใจหาญ. (2547). **หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ทวีศักดิ์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2525). **“งานอัยการของประเทศญี่ปุ่น.”** ใน ระบบอัยการสากล, หน้า 105-106. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- American Bar Associations (ABA). **ABA Standard for Criminal Justice: Prosecution Function and Defense Function** [Online]. Available URL : <http://www.abanet.org/crimjust/catalog/5090055.html>, 2007 (January, 22).